

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!Yoldaş!
Program tartışmasına
katıl!Karkören hemü
welatan sekbin!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl:10, Sayı:248
18 Aralık 1983

ÇEK-AL

İyi öncü değil kötü artç bil değil

R. Yürükoğlu

Giriş

TKP "resmi" kanadı 51 yıl sonra "5. Kongre"sini yaptı. Bu kongre ne Marksizm, ne tüzük, ne moral açılarından meşru olmadı. Ancak, seçimli delegeler yerine çağrılı üyelere kongre adı altında bir konferans da toplanmış olsa birşey toplandı ve yeni bir durum doğdu. Artık bu "kongre"yi meşru sayıp saymamak, asıl olarak o disiplin altında çalışmakta olan örgütlerin, yoldaşların sorunudur.

Yalnız, TKP resmi kanadında yer alıp da menşevik teori ve pratikle uyuşmayan çok sayıda yoldaşa bir uyarımız var. Çeşitli *öznel* düşüncelerle gerekçeler yaratarak ve hatta bu gerekçelere inanarak parti içindeki *nesnel* ortamın teori ve pratik olarak soysuzlaşmasına karşı savaşmamak, sonunda ne partiye, ne böyle davranan yoldaşlara birşey kazandırmayacaktır. Bu yoldaşlar pek çok olumsuzluğun yanı sıra, bir de kendi kişiliklerine inanç ve saygılarını yitireceklerdir. Özellikle 1979 sonrası yaşanan süreç, söylediğimiz doğruğunun kanıtıdır.

Bundan böyle aynı partinin iki kanadı olma durumu bitmiştir. Artık iki ayrı parti ve Türkiye devrimine hangi partinin ne denli katkısı olacak sorusu vardır. Hesaplaşma, Türkiye çapındaki sınıf kavgasında çözülecektir.

Onların ve bizim parti programlarımızın hazırlanış yöntemi bile çok şey anlatmaktadır. Onlar, "yeni" parti programını genelinde "100. yıl tezleri" adı altında dolaştırdılar, ancak en çok güvendikleri kişilere parti programı olduğunu duyurdular. Dolayısıyla, programı kendi üyelerinden kaçırdılar. Bir parti üyesinin, önüne gelen metnin *parti programı* olduğunu bilmesinin, onun metne tüm yaşasını temelden

etkileyeceği, çok daha dikkatli ve eleştirel yaklaşmasını getireceği açıktır. Marksizmin devrimci ruhunu savunan komünistler ise program taslağını kamuoyu önünde tartışıyorlar. İşte, parti içi demokrasi anlayışları arasındaki derin fark. Yıllar içinde bu farkın örgüt yaşamında sonuçları iyice belirginleşecektir.

Türkiye toplumunun insafsızca sorunlu ve o denli patlamalı yapısında oportünizm iyi öncü değil, kötü artçı bile olamaz. TKP oportünistlerinin yıllar içindeki tutumlarını bir hatırlayın:

Yıllar yılı Türkiye'de tekellerin, finans kapitalin varlığını reddettiler, ülkeyi "yarı-sömürge, yarı-feodal" olarak göstermek için uğraştılar. Sonra zorunlu olarak tekelleri, finans kapitali kabul ettiler ama hâlâ direniyorlar. Şimdilerde, tekeller vardır ama tekelci kapitalizm yoktur (!) diyorlar. Tekellerin ekonomiye egemen olduğunu söyledikleri bir ülkede.

Yıllar yılı Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin varlığını reddettiler ve bunu savunanları "özelci" olmakla suçladılar. Şimdilerde, yaşamın önünde kaçacak yer kalmayınca, devlet-tekelci kapitalizmin "süreçlerinden" söz ediyorlar.

Türkiye'de yılda 2000'in üzerinde siyasal cinayet olduğu, toplumun hızla iç savaş ılerlediği koşullarda devrimci durumun varlığını reddettiler.

Herşey gün gibi ortada iken Kenan Evren'e "yurtsever komutan" dediler ve faşizmin ordu eliyle gelmesinin o koşullarda en büyük olasılık olduğunu reddettiler. Faşizmi MHP ile sınırlandırdılar.

Devrimci durum yoksa ülkeye faşizm neden geldi sorusunu yanıtlamadıkları bir yana, 12 Eylül rejiminin faşist niteliğini artık bunda ısrarın rezalet olduğu noktasına dek reddettiler.

1974'ten bu yana, Türkiye finans kapitalinin Kuzey Kıbrıs'ı sömürgeleştirme yolunda yürüdüğünü yıllar yılı reddettiler. Ancak şimdi akilları başlarına geldi, o da oldukça utangaç biçimde.

Oportünistlerin iyi bir artçı bile olmadıklarının, olamayacaklarının kanıtları saymakla bitmez. Bu kanıtların her biri aynı zamanda emekçi halkımıza sıkılmış bir kurşundur. Bunlar unutulmayacak.

1983 yılı, TKP oportünistlerinin bilimsel namustan, açık tutumdan, ilkesellikten ne denli uzak, ne denli belkemsiz ve hilekar olduklarının güzel örnekleriyle geçti. Bu örnekler arasında en önemlisi, o yapıyı en açıklayıcı *parti programı* konusundaki tutumlarıdır.

1983 yılı içinde menşeviklerimiz "kongre" için birtakım belgeler ortaya çıkardılar. Bazı yoldaşlarımız bu belgelerde gelen fikirleri yakından izleyebildiler, çoğu yoldaşlar ise izleyemediler. Tam şu sırada biz de 4. Program taslağımızı ve programatik konuları tartışıyoruz. Bu nedenle oportünizmin program olarak getirdiği fikirleri yakından tanımının yeridir.

Bu yazı ile, TKP oportünistlerinin program konusunda getirdikleri görüşlerin bir *sergilemesini* yapmaya çalışacağız.

1983 yılında ortaya çıkan oportünist programın gelişimini iki döneme ayırıyoruz. Birinci dönem, Nisan 1983-Kasım 1983 arasıdır. Bu yedi aylık dönem "Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı" BUDEP'in basımından kongrelerinin toplandığını duyuran *Anıım*'in Kasım sayısına dek olan süreyi kapsıyor. İkinci dönem, Kasım 1983 sonrasındır. *Anıım*'in Kasım sayısında yayınlanan "Kongreye MK raporu"ndan günümüze dek olan süreyi kapsıyor.

Oportünist programın birinci dönemi Nisan-Kasım 1983

Bu dönemin görüşlerini değerlendirmede kullanılacak üç temel belge vardır. Birincisi, *TKP Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı*, TKP Yayınları, Nisan 1983. İkincisi, *Yol ve Amaç*'in Temmuz 1983 tarihli 1. sayısında yayınlanan Haydar Kutlu'nun "*Amaca Giden Yolda*" adlı yazısı. Üçüncü belge, yine aynı derginin aynı sayısında yayınlanan Işık Yenice'nin "*Eylem Programını Anlamak ve Yaşama Geçirmek*" adlı yazısı. Bunlar oportünistlerin "yeni" görüşlerini en özlü biçimde ortaya koyan belgelerdir.

1. Türkiye'nin önündeki devrim, "stratejik aşama" nedir?

Program bu konuyu şöyle açıklıyor:

"TKP, kapitalizmi devrimci yoldan kaldırmayı, sosyalizme geçmeyi programının amacı yapmıştır. Bütünsel bir süreç olan bu devrimin ilk aşaması antiemperyalist, anti-tekelci halk devrimidir. (İleri demokratik devrimdir). Devrimin bu aşamasında burjuva devlet aygıtı parçalanacak, halk erki kurulacak..." (BUDEP, s.6)

Yenice de şöyle diyor:

"Ülkemiz devrim sürecinin içinde bulunduğumuz stratejik aşaması antiemperyalist, antitekel doğrultudadır. Türkiye'nin içinde bulunduğu durumun başlıca nedeni, her alandaki sorunların başlıca kaynağı, toplumsal ilerlemenin, devrim sürecinin önündeki başlıca engel ülkemizin emperyalizme bağımlılığıdır. Bu nedenle içinde bulunduğumuz stratejik aşamada antiemperyalist savaşım ve görevler belirleyici önem taşıyor, ağır basıyor. Devrim süreci bu aşamada antiemperyalist yönün belirleyiciliği altında antiemperyalist, antitekel bir karakter taşıyor." (*Yol ve Amaç*, s. 38)

Bu koşullar *bu kadarıyla* ileriye doğru bir gelişmeyi gösteriyor denilebilir. Eski yazdıkları karşısında bu kendileri açısından bir ilerlemedir. Belki değinilecek bir nokta, emperyalizmi ele alış biçimi olur. Emperyalizmin Türkiye'de kapitalizmin, tekellerin içinden geçerek varolduğunu geriye çekiyor ve vurguyu emperyalizme bir dış düşman gibi vuruyor. Bu noktada söylenecek şeyler var ama bu kısa sergileme içinde gereği yoktur. Akılda tutalım.

Bir de şu söyleneni unutmayalım. Son bölümde Kutlu'nun söylediklerini ele alırken bunu hatırlamak yarar olacaktır. "Bütünsel bir süreç olan bu devrimin ilk aşaması antiemperyalist, antitekelci halk devrimidir." "*İlk aşama*" sözlerini unutmayalım.

2. Barış ve Ulusal Demokrasi Aşaması nedir?

Menşevikler yukarıda değindiğimiz "stratejik devrim aşaması" ve "stratejik

program" yanında bir de Barış ve Ulusal Demokrasi Aşaması (BUDA) diye bir şey getirdiler. Asıl tartışma da bunun üzerine gitmektedir çünkü böylece yaptıkları şudur: "Stratejik aşama"nın programına devrimci herşeyi rahatça koymuşlar. Burjuva devlet aygıtının parçalanması, emperyalizm ve tekelleri temizleme vb. Ancak bunlar *sonranın* işi. Bugün partinin gerçekleştirmek için çalışacağı program ise Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı'dır. Öyleyse BUDA'nın ne olduğunu görmeliyiz. Kutlu'dan okuyalım:

"İşçi sınıfı biçimi ne olursa olsun burjuva demokrasisi içinden geçerek, sosyalizme varacaktır. Biz *tek ve zorunlu* olan bu yoldan geçerken, çocukluk hastalığını atamayanlar gibi, 'namusumuzun' lekeleneceği korkusuna kapılmayız. 'Burjuva toplumunda eylem gösteren proletarya partisi şu veya bu durumda burjuva demokrasisinin yanında yer almadan politikaya katılamaz' (Lenin)." (*Yol ve Amaç*, s. 10) (abç)

Kutlu'nun Lenin'den verdiği alıntı kendi oportünist fikirlerini ne güzel destekliyor değil mi? Onun için Kutlu'nun görüşlerine geçmeden, Lenin'in ne söylediğine bakalım.

Alıntıda iki çarpıtma var. Birincisi çeviri gerçekten kasıtlı olarak yanlış yapılmış. Ele aldığımız metinlerde başka kasıtlı yanlış çeviriler de bulacağız. Hepsini aynı amaca hizmet ettiği için, nedense başka yöne doğru değil de hep kendi söylemek istedikleri yöne doğru yanlış çeviriler olduğu için kasıtlı demekte hiçbir sakınca yoktur.

İkinci çarpıtma da, Lenin'i söylemek istediğinin tam tersine bir amaca hizmet ettirmeye çalışmasıdır. Kutlu'ya göre Lenin ne demiş oluyor? Zorunlu olarak burjuva demokrasisi aşamasından geçeceğiz ve buradan geçerken de burjuva demokrasisinin "yanında yer alacağız". Şimdi alıntıyı daha geniş okuyalım:

"Burjuva toplumda eylem gösteren bir Sosyal Demokrat (Komünist-R.Y.) Parti, belirli durumlarda burjuva demokrasisiyle *yanyana* yürümeden, siyasette yer alamaz. Bu açıdan aramızdaki fark şudur ki, biz devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazi ile içiçe geçmeden ama *yanyana* yürürken siz, yine içiçe geçmeden ama *liberal ve monarşist burjuvaziyle yanyana* yürüyorsunuz. *Durum budur.*"

"Konferans adına formüle etmiş olduğunuz taktik belgeleri, 'Anayasalci-Demokrat' Parti'nin, yani *monarşist burjuvazinin partisinin* belgeleriyle *üstüste düşmektedir.* Üstelik sizler bu üst üste düşmeyi görmüş bile değilsiniz, farkında bile değilsiniz. Böylece aslında *Ozvojojeniyeye* tekkesinin *dümen suyunda* gidiyorsunuz."

"Rus Sosyal-Demokrat Partisi'nin Üçüncü Kongresi adına bizim formüle etmiş olduğumuz taktik belgeler, demokrat-devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin belgeleriyle üst üste düşmektedir. Rusya'da bu burjuvazi ve küçük-burjuvazi henüz kendilerini büyük bir halk partisi olarak örgütlemiş değildir. *Ama ancak bugün Rusya'da olup bitenlerden habersiz olan biri, böyle bir partinin unsurlarının varolduğundan kuşku duyabilir. Bizim niyetimiz (büyük Rus devrimi ilerlese) yalnız Sosyal-Demokrat Partinin örgütlediği proletaryaya değil, bizimle *yanyana* yürümeye yetenekli bu küçük-burjuvaziye de rehberlik etmektir." (Lenin, *Toplu Yapılar*, İng. basım, c.9, s.46)

Bir kez görüldüğü gibi, Lenin'in "yanyana yürümek" dediği yeri "yanında yer almak" diye çevirmişler. Bu ikisi arasında gerçekten büyük anlam farkı vardır.

İkincisi, Lenin "burjuva demokrasisi ile" diyor, "*burjuvazi ile*" demiyor ve Rusya'da burjuva demokrasisini burjuvazi değil *küçük-burjuvazi* temsil ediyor. Lenin menşeviklere, siz liberal ve monarşist burjuvaziyle yan yana yürüyorsunuz, biz devrimci ve cumhuriyetçi burjuvaziyle yan yana yürüyoruz ki bu devrimci ve cumhuriyetçi burjuvaziyi Rusya'da asıl olarak *küçük-burjuvazi* temsil etmektedir diyor. (Liberal ve monarşist burjuvazi KADET'ler ve *Ozvojojeniyeye*'dir. Türkiye'de karşıtları üç aşağı beş yukarı CHP ve AP'dir.) Menşevikler burjuvaziyle, bolşevikler küçük-burjuvaziyle yan yana yürüyor.

Lenin'in söylediği, doğal olarak Kutlu'nun 10 yıldır yaptıklarının tam tersidir. Lenin daha kapitalizmin üst yapısının kurulmamış olduğu, Çarlığın durduğu, burjuva demokratik devrimi aşamasındaki bir Rusya'da tarihteki devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin yerini *küçük burjuvazinin* aldığından, menşeviklerin burjuvazi ile yanyana yürüdüğünden, oysa burjuvazinin en iyisinin bile o tarihlere demokrat değil ancak liberal olduğundan söz ediyor.

Kutlular ise, "*burjuva demokrasisini yaşamak zorundayız*, bu nedenle burjuvazinin (pek çok yayınlarından bununla yalnız CHP'nin değil AP'nin de kastedildiğini biliyoruz) *yanında yer alıyoruz*" diyorlar. Hem de anti-tekel aşamadaki Türkiye'de, Türkiye burjuvazisinden "demokrat" diye söz ediyorlar, sonra da çok haklı olarak, "namusumuzun lekeleneceği korkusuna kapılmayız" diyorlar! Zaten korkuya kapılmak için çok geç değil mi?

Türkiye'de devrimci ve demokrat burjuvazi yalnızca küçük burjuvazi temsil etmektedir. Türkiye'de ne onların "ulusal" dedikleri tekeldışı burjuvazide, ne de büyük burjuvazide demokratlık yoktur. Bunların en iyisi liberaldir. Rusya'da o tarihlere ayrılmış olan liberallik ile demokratlık Türkiye'de devrimin bu çok daha ileri aşamasında uçurum farkıyla ayrılmıştır.

"Bugünün Türkiye'sinde 'devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazi' küçük burjuva devrimci demokratlardır ve biz de bunlarla içiçe geçmeden ama 'belirli durumlarda' *yanyana* yürüyoruz. Menşevikler ise her durumda, CHP'sinden AP'sine dek demokrat olmayan, her türlü tonda burjuvalarla *yanyana* yürüyorlar. BUDP bunun programlaşmış belgesidir." (Emine Engin, "1983 Atılımı", *İşçinin Sesi* sayı 245).

Kutlu'nun yazısında ikinci olarak değinmek istediğimiz, "biçimi ne olursa olsun burjuva demokrasisi içinden geç-

*Sosyalist Devrimciiler böyle bir partinin nüvesi olmaktan çok, terörist bir aydınlar gurubudur. Ne var ki, bu gurubun eylemlerinin nesnel anlamı, devrimci ve cumhuriyetçi burjuvazinin amaçlarına ulaşmanın tam da bu görevine indirgenbilir." (Lenin, c.9 s.46)

rek sosyalizme varmak" fikridir. Bu nasıl bir iştir?

Biçimi nasıl olursa olsun dendiğinde konu bir anda mizah düzeyine inebilir. 1950-60 arası demokrasiye ne buyrulur? Bu da burjuva demokrasisi idi ve cumhuriyet kurulduğundan bu yana yaşanan yılların çoğunluğunun sıkıyönetim altında geçtiği Türkiye koşullarında çok da fena değildi!

Burjuva demokrasisi içinden geçerek sosyalizme varmak fikrinin temel saptırması, burjuva demokrasisini yani burjuva devletin bir biçimini sosyalizme geçişte *zorunlu bir uğrak* olarak ele almasıdır. Bırakın burjuva üstyapısının bir biçimi olan burjuva demokrasisini, burjuva üstyapısının *hiçbir* biçimi kurulmadan da tek tek ülkeler için sosyalizme geçmek olasılığı vardır. Hatta kapitalizmi yaşamadan sosyalizme atlamak olasılığı vardır ve Marks, Engels ve Lenin bu olasılığa değinmişlerdir.

Burjuva demokrasisini tek tek ülkeler düzeyinde (örneğin Türkiye'de) sosyalizme geçişte *zorunlu bir aşama* olarak değerlendirmenin götürebileceği tek yer burjuva kuyrukçuluğudur. Söylenen şey *tarihsel* olarak doğrudur. Tarih tüm *dünya* toplumu için belirli bütünsel aşamalardan geçerek ilerliyor. Oysa tekil ülkeler için bu saptamanın beş paralık değeri yoktur.

Bu fikrin doğrusu şudur: İşçi sınıfı ve emekçi halk ne olursa olsun mutlaka *demokrasi savaşımıyla, demokrasi savaşımının içinden geçerek* sosyalizme varacaktır.

Şimdi, BUDA nedir sorusunu yanıtlayalım. BUDA, burjuva demokrasisidir. Hem de sınırlı çok geniş tutulmuş ("biçimi ne olursa olsun") bir burjuva demokrasisidir.

3. Barış ve Ulusal Demokrasi Aşamasına nasıl varılacak?

Kutlu bu konuda şöyle konuşarak işe başlıyor:

"TKP, askersel-faşist diktatörlüğün yerini alacak sıradan bir hükümet değişikliği önermiyor. Böyle bir değişiklik cuntaya göre demokrasi yolunda ileri bir adım olsa bile. Çünkü böyle bir çözüm halkımızın hiçbir sorununu çözmez. Bizim önerimiz, cuntanın koyduğu oyunun kuralları içinde adım adım cuntadan kurtulma değildir. Bu tür legalist yanlıların iğnelerine aşılmasını son derece tehlikeli buluyoruz." (Yol ve Amaç, s.9)

Hatta:

"Kuşkusuz biz özünde burjuva demokrasisi olan bir demokrasi için savaşıyoruz. Bu yönde atılan her adımı da desteklemekte bir an tereddüt etmeyiz. Ama demokrasi savaşımının devrim savaşımından koparılmasına da göz yumamayız. Böyle bir koparma, boş devrim sözleri ardında demokrasi için savaşımı içeriksiz hale getirme biçiminde ortaya çıkabileceği gibi, demokrasi ile devrimi farklı aşamalar gibi ele alan sağ yaklaşımlar biçiminde de ortaya çıkabilir. (...)

"Demokratik dönüşümler için savaş, bizim koşullarımız için konuşalım, eğer bir halk ayaklanması perspektifine bağlanıyorsa

devrimci karakterini yitirir. Kendiliğinden anlaşılır ki bu bir perspektiftir ve bugünden dolaysız eylem çağrısı anlamına gelmemektedir." (Yol ve Amaç, s.9-10)

Kendileri ayaklanmadan söz edince bu "dolaysız eylem çağrısı" olmuyor ama biz ağzımıza alınca, "vay goşistler" diye bir yaygara kopuyor. Bu konuya ileride döneceğiz.

Kutlu yukarıdaki alıntılarda ne hoş konuşuyor değil mi? "Sıradan bir hükümet değişikliği değil", "legalist değil", en önemlisi de "*demokrasiyle devrimi farklı aşamalar gibi ele alan sağ yanlıs!*" Vay canına!

Şaşkınlık çabuk geçiyor. 1973'den bu yana yapılanları hızla bir hatırlamak yetiyor. Yaptıkları tam da bu oldu, demokrasiyle devrimi birbirinden kopardılar. Dünü hatırlamak bir yana, aynı derginin birkaç sayfa ötesinde de durum açıklık kazanıyor. Yenice şöyle diyor:

"Eylem Programı'nın önümüze koyduğu güncel amaçlar içinde, yakın stratejik devrim hedefimiz yer almıyor." (Yol ve Amaç, s. 36)

Yığın ayaklanması perspektifi var, sıradan bir hükümet değişikliği değil, demokrasiyle devrimi birbirine bağlamış, ama devrim değil! Programın kendisi ne diyor bu konuda?

"Baş ve Ulusal Demokrasi' programının, sosyalizme yolu açacak olan devrimin ilk aşamasının programı olmadığı açıktır." (BUDEP, s.36)

Zaten "stratejik aşama"nın yanında bir de BUDA diye bir aşama getirmeleri bunların demokrasiyle devrimi birbirinden ayırdıklarını gösteriyor. İşin özü de budur.

BUDA'ya nasıl varılacak konusunda ilk söylediğimiz budur. Demokrasiyle devrimi kesin olarak birbirinden koparıyorlar. BUDA aşaması devrim değildir. Nasıl varılacağı buradan kolayca çıkartılabilir.

Bu bölümde ikinci olarak değineceğimiz, "demokratik dönüşümler halk ayaklanması perspektifine bağlanmalı" fikridir. Doğru, bağlanmalı, ama bunu programın hiçbir yerinde yapmıyorlar. Komünist Partisi program çıkarıyor, önümüzdeki aşama devrim olmayan bir iktidar değişikliği diyor. Kutlu da bu devrim olmayan aşamayı *ilerideki* devrime bağlamaktan konuşuyor! Demokrasi kavgasının ayaklanmaya-devrime bağlanmasından kasıt bu mudur? Böyle bir anlayış, "aynı süreçtir" vb. gibi saçma sözler altında tam da demokrasi ile devrimi farklı aşamalar olarak ele almaktadır. Demokrasi kavgasının devrime bağlanmasından kasıt, *bugün* devrim olmayan bir aşama önermemek (öngörülmeden böyle bir aşama ortaya çıkabilir, o başka), *bugün* demokrasi kavgasıyla devrime ulaşmayı hedeflemektir.

Menşeviklerin *bugün* yapmak istedikleri nedir? İlerisi için insan neler isteyebilir, komünizmi bile (!) isteyebilir. Ancak parti bugün ne için savaştıkça, topluma ne öneriyor?... Menşevikler

bugün ne yapıyorlar?:

—Türkiye'de demokrasiyle devrimin aynı aşama olduğu gibi fikirleri, halk ayaklanmasını yığına ulaşmayan biçimde ve dolambaçlı bir dille yazıyorlar.

—Ancak ne programda, ne belgilerde bu fikirler açıkça yer almıyor.

—Tersine, hem BUDEP, hem kullandıkları belgeler demokrasiyle devrimi canhıraş biçimde birbirinden koparıyor.

—Bunları yaparken, demokrasiyi devrime bağlayan *propaganda* belgelerini ise "doğrudan ayaklanma çağrısı" olarak suçluyor!!!

Bu tutumları alt alta koyunca, BUDA'ya devrimci yollardan varılmayacağı kolayca anlaşılıyor. Kendileri farklı şeyler de söyleselerdi yine durum değişmezdi. Türkiye'nin bugünkü güçler dengesi içinde *burjuvaziyle işbirliğini* öngören bir aşamayı *bugünün* acılı, "olgunlaşmış", "hızla gerçekleşebilir" bir hedefi olarak öngörmek, nesnel olarak en burjuva pasifist-legalist yollardan gerçekleşecek bir iktidar değişikliğinde en iyi olasılıkla burjuvazinin eklentisi olmak, en kötü olasılıkla bu kez bu burjuva tarafından kesilmek sonucunu getirir. Çünkü bugünün Türkiye'sinde, toplumda faşist cuntaya karşı yükselen öfkeyi liberal-orta sağ burjuvazi kendi muhalefetine akıtmış ve cuntaya kendi burjuva yollarından erimeyi dayatmıştır. Oportünistler de söylüyorlar ki devrimcilerin-komünistlerin bu güç karşıtı konuları oldukça geridir. O zaman *bugün* "olgunlaşmış" değişikliğin burjuvaziyle birlikte "hızla gerçekleşmesinin" neler getireceği ve ne yoldan gerçekleşebileceği bellidir.

BUDA'ya nasıl varılacak sorusuna yanıt, "devrimci olmayan yollardan" olacaktır. Hayır diyorsa açıklasınlar, somut olarak anlatsınlar. Halkın ayaklanmasıyla mı, kentlerin önemli merkezlerini işgal ederek, ikmal yollarını sabote ederek, havaalanlarını-limanları kapatarak, orduyu bölerek, fabrikaları işgal ederek, üretimi durdurarak mı? Genel grevle mi? Ve tüm bunları burjuvaziyle birlikte mi?

4. İşçi sınıfı hegemonya istemezmiş - Ulusal Demokratik Cephe

Dördüncü olarak değinmek istediğimiz ilginç tutum hegemonya sorunu ve bu arada Ulusal Demokratik Cephe konusundaki bir tutarsızlıktır.

BUDEP'de, hegemonya konusunda tek bir cümle yer alıyor, o da şöyle:

"Komünistlerin işbirliği yaptığı güçler üstünde hegemonya kurmayı, onları kendi istekleri dışında komünist partisinin amaçlarına araç etmeyi düşündükleri *yalanı*, her zaman yurtsever, demokratik güçleri bölmek amacı taşımıştır." (BUDEP, s.7) (abç)

Ne hilekar bir üslupları var. Cümle iki ayrı şeyi birlikte söylüyor. Bir, "komünistlerin işbirliği yaptıkları güçler üstünde hegemonya kurmayı istedikleri yalanı", bir de "onları *kendi istekleri*

dışında komünist partisinin amaçlarına araç etmeyi düşündükleri yalanı”.

Şimdi hangisi yalan? Evet, ikincisi yalan, çünkü ne komünistler, ne işçiler böyle birşey istemiyorlar. Kimseyi kendi isteği dışında komünist partisinin isteklerine araç etmek istemiyorlar. Bu paryalık gibi birşey olur. Ancak zincire vurulup böyle birşey yapılabilir. Lenin'in teorik görüşlerinin özünü oluşturan hegemonya konusu bu mudur?

Yalan onların söylediğidir. İşçi sınıfı hegemonya istiyor, söyleyecektir ve almak için ne derece enerjyle savaştığı, onun ne derecede bilinçlendiğinin göstergesi olacaktır. Proletarya hegemonyası sağlanmadan Türkiye'nin kurtuluşu olanaksızdır.

UDC konusuna gelince, UDC'yi, “devrimi gerçekleştirilecek siyasal ordu” olarak tanımlıyorlar:

“Barış ve ulusal demokrasi için savaşımın devrim için dolaysız savaşımına kadar uzanan bu süreç, aynı zamanda bugünkü eylem, iş, güç birliğinden başlayarak devrimi gerçekleştirecek politik orduyu ulusal demokratik cepheyi oluşturma sürecidir. (...)

“Ulusal demokratik cephe kavramını, dolaysız devrimci savaşa girebilecek düzeyde bir politik ordu anlamında kullanıyorsak, barış ve demokrasi güçlerinin bugünkü birliği kuşkusuz gerek sınıfsal-yığınsal, gerekse politik-örgütsel yapısı açısından ondan çok farklı olacaktır. İçine aldığı farklı sınıfsal ve politik güçlerin kendi aralarındaki güçler oranı, en başta işçi sınıfının öncülüğünü bağlaşıklarına kamıtlanması, onun devrimci partisinin, politik önderlik gücü açısından önemli farklılıklar gösterecektir.” (Yenice, *Yol ve Amaç* s.41) (abç)

BUDA kendi anlayışları içinde doğru deyimdir, çünkü burjuvaziye de içine almaktadır. BUDA burjuva demokrasisidir. “Ulusal” deyiminin burada yer alması doğrudur. Çünkü ulus toplumdaki sınıfların tümü demektir.

Stratejik devrim aşamasından konuştukları yerlerde ise birkaç kez “halk erki” diyorlar. Bu, devrimde burjuvazi yer almayacakmış gibi bir izlenim uyandırıyor. Lenin'den öğrendiğimiz komünist partilerinin programı, toplumdaki sınıfları değerlendirir, şunlar şunlarla, şunları soyutlayarak, şuna karşı der değil mi? Bunların programında böyle birşey yok. Ara ara bulmaya çalışıyorsun, bilmece gibi birşey, kim kiminle kime karşı. “En geniş güçlerle bir avuca karşı”dan başka birşey yok. Ama bir iki yerde stratejik aşamadan konuşurken, “halk erki” ve devrim diyorlar. UDC bu devrimin iktidarı olacak diyorlar. O zaman “ulusal” deyimini kullanmamaları gerekir. Halk, ulusun sömürücü olmayan kesimleri, emekçiler demektir. “Ulusal” kavramı sömürücüleri de içine katar. BUDA'ya “ulusal” denmesine bir itirazımız yoktur, gerçekten böyle bir aşamadır, sömürücülerle birlikte burjuva demokrasisidir. Fakat devrimle bir “halk erki” kurulacak dendiği zaman, UDC denmesi tutarlı değildir ve o devrimde de burjuvaziyi yine erke kattıklarının ya bilinçli açıklaması ya da bilinçaltı ortaya dökülmesidir.

5. Barış ve Ulusal Demokrasi Aşamasının sınıf karakteri ne olacak?

BUDA programında şu sınıfsal güçleri soyutlayarak şuna karşı diye bir saptama olmadığı için bu sorunun yanıtını buraya dek gördüklerimizden ve aşağıdaki alıntılardan akıl yürüterek çıkaracağız:

“Emperyalizme, askersel-faşist diktatörlüğe karşı barış ve Ulusal Demokrasi programı bir avuç işbirlikçi dışında kalan anti-emperyalist, anti-faşist, anti-cunta tüm güçlerin ortak istemlerini yansıtıyor. Ulusal demokrasi tüm bu güçler için demokrasi anlamına geliyor. Bu amaca ulusal demokratik güçlerin ortak hükümeti ile varılabilir.

“Cuntanın yıkılmasıyla gelecek böyle bir demokrasinin 12 Eylül öncesi rejiminden farkını bu hükümetin niteliği belirleyecektir. Biz toplumumuzun bugün en demokratik güçlerinin bu hükümette yer alması ve yığınların tabandan aksiyonu ile böyle bir demokrasinin gerçekleşebileceğine inanıyoruz. En demokratik veya en kararlı demokrasi savunucusu güçler içinde en başta işçi sınıfı, onun partisi TKP ve sol politik güçler gelir.” (Kutlu, *Yol ve Amaç*, s.10)

Görüldüğü gibi, Kutlu, “demokratik” ve “en demokratik” diye bir ayrım yapıyor. *Demokratik* güçler, emperyalistler ve en gerici tekeller dışında kalan burjuvazidir. Eski söylediklerinden bazı tekelcilerin bile demokratik ve ulusal kesimde yer alabileceklerini düşündüklerini biliyoruz. *En demokratik* güçler ise, bunlar *en başta* işçi sınıfı ve sol güçler, yani işçi sınıfı ile küçük burjuvazidir. Ama bu da en başta! Kutlu nasıl, bazı tekelcilerin demokratik güçler arasında yer alabileceğini düşünüyorsa, aynı biçimde tekelcileri burjuvazinin bir kesiminin de “en demokratik” güçler arasında yer alacağını düşünüyor.

BUDA iktidarının sınıf karakteri bu ne olduğu belirsiz demokratik güçlerdir. En demokratik güçler bu iktidarda yer alacaktır ama başı çekmek gibi bir istemleri yoktur.

Kutlu'nun anlayışı iki temel açıdan yanlışır. Bir kez, Türkiye'de burjuvazi tarihsel olarak ve bugünkü ekonomik konumuyla demokratik değildir. İkincisi gerçek demokratik anlamında “en demokratik” ise, Türkiye'de işçi sınıfından başka böyle bir güç yoktur.

Şimdi, Yenice'nin söylediklerine bakalım:

“TKP Eylem Programı, barış ve ulusal demokrasi için yığınsal savaşımın 12 Eylül rejimine son verecek bir güçler oranını oluşturmak, kurulacak bir ulusal demokratik hükümetle, eylem programındaki dönüşümleri yaşama geçirmek ivedi politik hedefini saptıyor. TKP'nin öne sürdüğü ekonomik, toplumsal, dış ve iç politik değişimler programı, hem barış ve demokrasi için savaşımın güncel programı ve barış ve demokrasi güçlerini birleştirebilecek bir platform olma niteliği taşıyor. Hem de ulusal demokrasiyi tamamlıyor. Ulusal demokrasi, antiemperyalist, anti-tekel devrimle kurulacak halk erkinin demokrasisi değildir. Ulusal demokrasi ö'de bir burjuva demokrasisidir. Erkin bileşimi ve yapısı kapitalizmin sınırları içindedir.” (*Yol ve Amaç*, s.40)

Yenice'nin açıkça belirttiği gibi, BUDA, halk erkinin demokrasisi olmayacaktır. Halk, ulusun emekçi kesimi demek olduğundan, “erkin bileşimi ve yapısı kapitalizmin sınırları içindedir” cümlesi kendi başına hiçbir şey anlatmamaktadır. Halk erki kapitalizmin dışındadır, ulusal erk kapitalizmin içindedir gibi bir anlayışı genel bir doğru olmaktan çıkarıp her özel durum için doğru olarak ele almak düşüncüyü saçma sonuçlara vardırır.

Böyle saçma sonuçlara varışın bir örneğini *Kitle*'nin Ekim 1983 tarihli sayısında yayınlanan, menşeviklerin BUDEP'ini eleştiren, “*Doğrusu, Yapıcı bir Özeleştirmedir*” adlı yazısında okuyabilirsiniz. Bu yazı, BUDEP'i eleştirirken yer yer güzel fikirler getiriyor. Ne var ki, “halk erki” dendiğinde her durumda “proletarya diktatörlüğü”nü anladığı için, öznel niyeti çok farklı olmasına rağmen sonuçta menşevikleri onlardan da sağ bir konumdan eleştirme sonucuna çıkmaktadır.

Her halk erki “kapitalizmin sınırları dışında” değildir, her halk erki proletarya diktatörlüğü değildir. Örneğin, işçi sınıfıyla küçük burjuvazi, işçi sınıfına çok elverişli olmayan bir güçler dengesi içinde iktidara geldiğinde bu “halk erki” olur, hem de “kapitalizmin sınırları içinde olur.”

Halk erki Türkiye'nin sınıfsal konumu ve devlet yapısı nedeniyle, oluşum özelliklerine göre proletarya diktatörlüğü olabilir de, olmayabilir de. Ancak, yine aynı nedenlerle Türkiye'de her halk erki her durumda *devrim* anlamına gelir.

Dolayısıyla, “erkin yapısı kapitalizmin sınırları içindedir” cümlesi tek başına birşey anlatmıyor ama, üst cümledeki “halk erki olmayacak” fikri ile birlikte düşünülünce ne demek istendiği kolayca anlaşılıyor. Demek ki, iktidarda halkın yanı sıra *sömürücü* sınıf da olacaktır.

Hatta, BUDA programının tüm ruhu menşeviklerin bu aşamada halkın erke katılımını bile çok olası görmediklerini, erkin burjuvazinin elinde kalmasını daha yakın gördüklerini anlatmaktadır. Bu nedenle, her zamanki taktikleriyle, burjuvaziyi ilerletmeye çalışıyorlar. Bu söylediklerimizi, programın şu cümlelerinden de doğrulayabiliriz:

“Ulusal demokrasi bugünkü rejime son vermekten ve ona son verenlerin hükümetini kurmaktan geçiyor. TKP için böyle bir hükümete katılmak, demokratik işbirliği yapmanın ön koşulu değildir. *TKP hükümeti ister kaulsın isterse katılmasın*, işbirliği yapan güçlerin ortak amaç ya da programını uyguladığı ölçüde onu destekleyecektir.” (BUDEP, s.17) (abç)

İşin en ilginç yanı Komünist Partisi programı yayınlanmış, ama öngördüğü aşamada erkin sınıfsal karakterini hiçbir yerinde *açıkça* yazmamış! Bu, devrimci hareketin, hatta *kendi tabanının* tepkisinden korkusunu anlatır. Korkunun yanlış olmadığını yazımızın son bölümünde göreceğiz.

Gelecek yazımızda, menşevikler için *neden* stratejik aşamadan farklı bir aşamaya icadetmenin gerekli olduğu sorusunu ele alacağız.